

PROTOKOLL

Den 1., 7., 8., 9. og 10. april 2014 ble det forhandlet om revisjon av Landsoverenskomsten med bransjeavtaler og tillegg, Kontoroverenskomsten med bransjeavtale og Lederoverenskomsten mellom Hovedorganisasjonen Virke og Handel og Kontor i Norge.

Til stede:

Fra Hovedorganisasjonen Virke:

*Pål Skarsbak
Cathrine Lødrup
Edel Kalstad
Kathrine Flydal
Lena Gran
Laila Veum
Line Arnessen
Anders Aarskog
Ivar Jørgensen
Geir Waage Aurdal
Per Engeland*

Som rådgivere fra Virke møtte:

*Guri Magneshaugen
Ketil Sundbotten
Else Rieck
Kirsten Haug
Annecke Brantsæter Jenssen
Ole Mikkelsen
Elisabeth Hansen
Ellen Bolstad
Sigurd Lunde
Hilde Myklebust
Lars Haartveit
Sigrid Helland*

Fra Handel og Kontor:

*Trine Lise Sundnes
Bjørn Mietinen
Christopher Ray Beckham
Margit Glomm
Jorunn Martinsen
John Thomas Suhr*

Hanne Jacqueline Bergsmark
Arne Bernhardsen
Emma Marie Berglund
Birgit Kildal Lorentzen
Merethe Haugen
Sverre Holmen
Grete B. Sylthe
Aina Pedersen
Mudirat Ajetunmobi

Som rådgivere fra HK møtte:

Erling Hagen
Sissel Weholdt
Kjetil Andersen
Jon-Olav Samuelsen
Ove Magnus Halkjær
Bodil H. Andersen
Rigmor Heggdal (også loggfører)

Som loggførere fra HK møtte:

Ruth Markussen
Gunny Busund
Cecilie Fragaat Ødegård (også observatør)

Som observatører fra HK møtte:

Bjørg Karin Lekva
Samra Akhtar

--ooOoo--

Partene er enige om å legge følgende til grunn for oppgjøret:

I Lønn

1. Generelt tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr. 0,75 pr. time.
Det gis videre et lavlønnstillegg på kr. 1,25 pr. time.
Minstelønnsatsene økes tilsvarende.

2. Øvrige tillegg

Trinn 1 - 5 heves med ytterligere kr. 1,50 pr. time.

II Endringer i Landsoverenskomsten

§ 1 OVERENSKOMSTENS OMFANG OG DEFINISJONER

1.1 Omfang

Nytt punkt 1.1.4:

Når hovedavtalens vilkår for opprettelse av tariffavtale foreligger, kan denne overenskomst gjøres gjeldende som tariffavtale i bemanningsforetak/vikarbyrå som er medlem i Virke, og som har ansatte som blir leid ut og utfører arbeid under denne overenskomstens virkeområde, jf. pkt. 1.1.1. Se § 15.4 og bilag 12 Ansatte i vikarbyrå.

§ 2 ARBEIDSTID

2.1.3 Daglig fritid

Nytt andre strekpunkt:

Spisepausen skal så langt det er praktisk mulig legges til midt i arbeidstiden.

2.2.2 Ukentlig arbeidstid

I andre avsnitt endres henvisningen i arbeidsmiljøloven fra § 10-4 (5) til § 10-4 (4).

2.11 Tillegg for kvelds-, natt- og helgearbeid

2.11.1 Satsen for søndag endres til kr. 96,- pr. time

2.11.2 Tredje avsnitt endres til:

Arbeidstakere med stillinger som faller innenfor arbeidsmiljøloven § 10-12 (1) og (2) har ikke rett til tillegg for kvelds-, natt- og helgearbeid.

§ 3 OVERTIDSARBEID

3.8 Satsen for matpenger økes til kr. 84,-.

§ 6 SYKEBESTEMMELSER

6.7 Begrepet "attføring" erstattes med "arbeidsavklaringspenger"

§ 8 OMSORGSPERMISJON

Andre avsnitt endres til:

Ved permisjon i henhold til arbeidsmiljøloven § 12-3

(farens/medforelderens rett til 2 ukers omsorgspermisjon ved fødsel) gis rett til lønn under permisjon, dersom faren/medforeldereren overtar omsorgen for andre barn under 10 år eller tar hånd om moren og barnet etter fødselen.

Siste setning går ut.

Tredje avsnitt endres til:

Bor foreldrene ikke sammen, har annen omsorgsperson som bor sammen med moren på samme vilkår som far/medforelder etter regelen ovenfor, rett til permisjon.

§ 12.8 Nedsatt arbeidsevne - endret overskrift

Endres til:

Arbeidstakere med varig nedsatt arbeidsevne kan tilbys individuelt tilrettelagte arbeidsoppgaver og arbeidsvilkår. For disse arbeidstakerne kan det etter drøftinger med de tillitsvalgte inngås individuelle avtaler mellom den enkelte ansatte og bedriften. Lønnen fastsettes uavhengig av overenskomstens lønnssetser, etter nærmere avtale mellom bedriften og arbeidstaker, etter at denne har hatt anledning til å konferere med de tillitsvalgte.

Merknaden utgår.

§ 13 ANSIENNITETS- OG ALDERSOPPRYKK M.V.

Femte strekpunkt endres til:

Dersom en arbeidstaker lønnes etter trinn 3, tar 60 studiepoeng utdanning som omtalt i 12.2 Yrkesrelatert utdanning over 2 år på fritid, skal arbeidstakeren ha ordinært ansiennitetsopprykk til trinn 5 pluss ett år for utdanning og lønnes etter trinn 6.

Merknaden utgår.

§ 15 DELTIDSANSATTE, MIDLERTIDIG ANSATTE OG INNLEIE AV ARBEIDSKRAFT

15.4 Innleie av arbeidskraft

Endres til:

Ved innleie av arbeidstakere fra bemanningsforetak/vikarbyrå gjelder arbeidsmiljøloven § 14-12. Ved innleie av arbeidstakere fra bedrifter som ikke har til formål å drive utleie, gjelder arbeidsmiljøloven § 14-13.

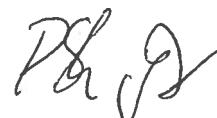
Ansatte i bemanningsforetak/vikarbyrå skal, så lenge innleieforholdet varer, ha samme lønns- og arbeidsvilkår som gjelder i innleiebedriften i samsvar med arbeidsmiljøloven § 14-12 a.

Bestemmelsen innebærer at pensjon ikke omfattes av likebehandlingsprinsippet.

Dersom bemanningsforetaket/vikarbyrået ikke er bundet av overenskomst mellom LO og en arbeidsgiversammenslutning gjelder ikke bilagene 4, 5, 6, 8 og 9 og tilleggsavtale 8 og 9 i hovedavtalen.

Innleiebedriften plikter å gi bemanningsforetaket/vikarbyrået de nødvendige opplysningene for at vilkåret om likebehandling som følger av annet avsnitt kan oppfylles, samt å forplikte bemanningsforetaket/vikarbyrået til dette vilkåret.

På anmodning fra de tillitsvalgte skal bedriften dokumentere lønns- og arbeidsvilkår som er gjeldende hos bemanningsforetaket/vikarbyrået

når innleide arbeidstakere skal arbeide innen overenskomstens virkeområde.

Hovedavtalen kap. 4 gjelder også i forhold til innleide med følgende unntak: Dersom utleiebedriften er bundet av Hovedavtalen mellom LO og Virke, er tvister om den utleides lønns- og arbeidsforhold et forhold mellom partene i utleiebedriften.

Tillitsvalgte og bedriftsrepresentant fra innleier kan på forespørsel bistå i forhandlingene med informasjon om avtalene i innleiebedriften.

Dersom utleiebedriften ikke er bundet av Hovedavtalen mellom LO og Virke, kan tillitsvalgte i innleiebedriften ta opp med innleier påstander om mislighold av likebehandlingsprinsippet i annet avsnitt slik at innleier kan få avklart og eventuelt rettet opp i forholdet iht. arbeidsmiljøloven § 14-12 c.

Innleide arbeidstakere skal presenteres for tillitsvalgte i innleiebedriften.

Partene lokalt skal ved drøfting av innleie også drøfte ressurser til tillitsvalgtarbeid, jf. hovedavtalen § 4-4.1

§ 19 OVERENSKOMSTENS IKRAFTTREDELSE, VARIGHET OG LØNNSREGULERINGER

19.1. Første avsnitt endres til:

Denne overenskomst med bilag trer i kraft fra 1. april 2014 og gjelder til 31. mars 2016. De nye minstelønnsatser gjelder fra 1. april 2014. Overenskomsten fornyes automatisk for 1 år om gangen hvis skriftlig oppsigelse fra en av partene ikke er fremkommet innen 2 måneder før utløpstid.

***

19.2. Ny minstelønnskala fra 1. april 2014 blir som følger:

Unge arbeidstakere under 16 år	kr	17.900,-
Unge arbeidstakere under 18 år	kr	18.387,-
Lønnstrinn 1	kr	24.176,-
Lønnstrinn 2	kr	24.326,-
Lønnstrinn 3 (25 år)	kr	24.651,-
Lønnstrinn 4	kr	25.235,-
Lønnstrinn 5	kr	26.169,-
Lønnstrinn 6	kr	29.193,-

Bilag 2A Lønnsbestemmelser for faglærte, redigeres i samsvar med dette.

I andre avsnitt tilføyes "ansiennitetstillegg" etter "personlige tillegg".

Reguleringsbestemmelser for 2. avtaleår

Siste avsnitt endres til:

Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 - fjorten - dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 - fjorten - dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2015).

Gjennomføring av lønnsregulering pr. 1. april 2014

- a) I lønnstillegg som gis fra 1. april 2014 er det adgang til å ta hensyn til tillegg som er gitt pr. 1. januar 2014 eller senere. Dette gjelder ikke kvalifikasjonstillegg, lønnstillegg som følge av opprykk på skala, eller lønnsregulering som har funnet sted på grunn av endret eller utvidet arbeidsområde eller fordi vedkommende har overtatt annen stilling i firmaet.
- b) Lønnsregulering foretas ikke for ansatte som er fratrukket på vedtakelsesdagen eller tidligere.
- c) De tillegg som følger av lønnsreguleringen pr. 1. april 2014, gis ikke til ansatte som tiltrer stillingen etter 31. mars 2014 såfremt deres lønn minst svarer til de lønninger som gjelder fra 1. april 2014. Det samme gjelder når tariffavtale opprettes etter 31. mars 2014.
- d) Resultatlønnsavtale for ansatte som kommer inn under dette tariffoppgjør, reguleres slik at den samlede fortjeneste med samme prestasjon/ytelse stiger overensstemmende med generelle lønnstillegg.
Inntil enighet om slik regulering er oppnådd, gjennomføres lønnsregulering ved tillegg til fast lønn.
For øvrig er partene enige om at man ved den tekniske gjennomføring av regulering av resultatlønnsavtaler som følge av denne tariffrevisjon, skal følge de samme retningslinjer som er fastsatt ved tariffrevisjonen 1972 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen i Norge.
- e) Det skal ikke foretas omregning og etterbetaling av godtgjøring for overtids- og skiftarbeid m.v. og av tillegg for ubekvem arbeidstid som er utført til og med vedtakelsesdagen.
- f) Prinsippene i de foranstående punkter følges tilsvarende ved eventuell lønnsregulering pr. 1. april 2015.

Lønngarantiordningen

Siste avsnitt endres til:

Denne lønngarantiordningen gjelder i perioden 1. april 2014 til 31. mars 2016.

III Tjenestepensjon

Handel og Kontor har ved oppgjøret fremmet forslag om å avtalefeste tjenestepensjonsordninger og at det etableres brede ordninger som sikrer pensjonsopptjening og likepensjon mellom kvinner og menn. HK mener i likhet med Fellesforbundet at slike brede ordninger er kostnadseffektive og at lavere forvaltningskostnader og administrative kostnader alternativt kan benyttes til å øke pensjonsopptjening for den enkelte ansatte.

Hovedorganisasjonen Virke har på prinsipielt grunnlag gått mot Handel og Kontors krav av tariffesting av pensjon, og mener at dagens pensjonsordninger (folketrygden, OTP og AFP) er en tilfredsstillende pensjonsordning og at bedriftene selv må vurdere behovet, de økonomiske forholdene og øvrige forhold knyttet til ytterligere pensjonsordninger for de ansatte.

Handel og Kontor og Hovedorganisasjonen Virke er imidlertid enige om følgende:

- Forholdsmessighetsprinsippet i gjeldende pensjonslovgivning skal videreføres.
- Det skal legges til grunn at ordningene verken medfører krav om balanseføring eller økte pensjonskostnader for bedriftene.

Basert på lov om innskuddspensjon er Handel og Kontor og Hovedorganisasjonen Virke enige om at følgende forhold skal utredes:

- At arbeidstakerne gjennom etablering av ulike ordninger kan få medbestemmelsesrett over plassering og forvaltning av pensjonsmidlene
- Ivaretagelse av pensjonsopptjening ved jobbskifte
- Konsekvensene for allerede etablerte ordninger
- Mulighetene for den enkelte arbeidstaker til på individuelt grunnlag å betale inn til egen pensjon
- Vurdere eventuelle lovendringer

I løpet av utredningen skal Handel og Kontor om nødvendig konsultere LO.

Kostnadene ved utredningen dekkes av Handel og Kontor og Hovedorganisasjonen Virke.

Utredningen skal ta sikte på å være ferdig innen 31.12.2015.

IV Bilag til Landsoverenskomsten

BILAG 11 RAN, RANSFORSØK OG VOLD

Punkt 3 første avsnitt endres til:

Ved ran, ransforsøk, vold eller overfall skal arbeidsgiver umiddelbart sørge for at den/de utsatte får nødvendig vern og behandling

Nytt bilag 12:

BILAG 12 ANSATTE I VIKARBYRÅER

Bestemmelsene i dette bilaget regulerer forhold i bemanningsforetak/vikarbyrå som er omfattet av denne overenskomst jf. § 1.

1. Arbeidstakere skal ha en skriftlig arbeidsavtale i samsvar med bestemmelsene i arbeidsmiljøloven.
2. Det skal for alle oppdrag utstedes en skriftlig oppdragsavtale inneholdende alle relevante opplysninger om oppdragets art, innhold og varighet.
3. Oppsigelse og avskjed skal gjennomføres i henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser.
4. Dersom arbeidstaker tilbys ansettelse i innleiebedriften, kan han/hun fratrukket etter oppsigelse når oppsigelsestiden utløper, med mindre partene blir enige om noe annet. I oppsigelsestiden har arbeidstaker rett til å fortsette arbeidet i innleiebedriften dersom oppdraget består.
5. Ved utleie til bedrift som ikke er bundet av denne overenskomst, gjelder lønns- og arbeidsvilkårene som er avtalt i utleiebedrift så lenge disse ikke er i strid med kravet om likebehandling i arbeidsmiljøloven.
6. Lønnsplikten løper i henhold til den ansattes arbeidsavtale. Ved permittering eller opphør av arbeidsforholdet gjelder arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen.

V Utvalgsarbeid i perioden

Utvalg 1 - Avtalestruktur

Partene er enige om å videreføre strukturutvalget i neste avtaleperiode. Utvalget skal diskutere avtalestruktur, forhandlingssystem og omfangsparagrafer i den samlede

avtaleporteføljen mellom HK og Virke. Dersom partene er enige om det, kan det foretas endringer i tariffperioden.

Utvalg 2 - Kompetanse- og bedriftsutvikling

Det nedsettes et partssammensatt utvalg som får som mandat å videreutvikle § 17 om kompetanse- og bedriftsutvikling. Utvalget skal legge frem forslag til å samle alle eksisterende bestemmelser om lærlinger, lærekandidater og praksiskandidater, som i dag finnes i § 17, bilag 2A og 2B. Utvalget skal videre vurdere kompetansetiltak som gir både bedriftene og arbeidstakerne en sikrere fremtid. Fristen for utvalgsarbeidet er 1.6.2015.

VI Arbeidsgruppe - Trekk av fagforeningskontingent

Handel og Kontor tar initiativ til å etablere en arbeidsgruppe som skal inkludere Virkes medlemmer for å se på bedre og mer effektive rutiner knyttet til trekk av fagforeningskontingent. Arbeidet vil kunne danne grunnlag for videre arbeid med tilleggsavtale VIII.

VII Sterkere tiltak for å styrke opplæring i norsk språk og sikre flere mulighet for fagutdanning

Handel og Kontor i Norge og Hovedorganisasjonen Virke støtter initiativet fra Fellesforbundet og Norsk Industri overfor kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen av 31. mars 2014 og hans svar av 1. april 2014 om tiltak for å styrke opplæring i norsk språk og sikre flere muligheter for fagutdanning.

VIII Gjennomføring

Tillegg og endringer gjøres gjeldende med virkning fra 1. april 2014 i samsvar med bestemmelsene foran i § 19.

IX Vedlegg

Følgende tillegg til Landsoverenskomsten er forhandlet særskilt, og egne protokoller følger som vedlegg til denne protokollen:

- Bransjebestemmelser for bingoforetak
- Bransjebestemmelser for kiosker
- Særbestemmelser for Narvesen Norge AS og øvrige Narvesenkiosker som anvender bestemmelsene
- Bransjebestemmelser for fotolaboratorier

Følgende bransjeavtaler er forhandlet særskilt, og egne protokoller følger som vedlegg til denne protokollen:

- Bilselgeravtalen
- Forlagsavtalen
- Bok- og papiravtalen
- Informasjonsteknologi

- Reiselivsavtalen

Følgende øvrige overenskomster og avtaler er forhandlet særskilt, og egne protokoller følger som vedlegg til denne protokollen:

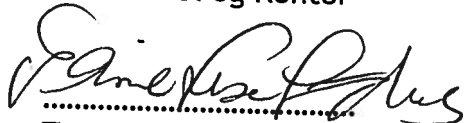
- Lederoverenskomsten
- Kontoroverenskomst med protokoll for callsenterbransjen og bransjeavtale for advokatvirksomheter

X Svarfrist

Partenes gjensidige svarfrist er 26. mai 2014 kl. 14.00.

Oslo, 10. april 2014

For Handel og Kontor

.....
Trine Lise Sundnes

For Hovedorganisasjonen Virke

.....
Pål Skarsbak